

Complexnummer: 517189

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Parochie Laurentius

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

517190, 517191, 525733

Woonplaats

Dongen

Gemeente

Dongen

Provincie

Noord-Brabant

Hoofdadres van hoofdobject

Gasthuisstraat 1, 5104 HP Dongen

Complexomschrijving

Inleiding.

Complex van gebouwen, bestaande uit de aan de H. Laurentius toegewijde KERK (I), PASTORIE (II) en STANDBEELD (III). De ontwerpen zijn van Jos en Pierre Cuypers, gemaakt in 1920 in een Expressionistische stijl.

Omschrijving.

Het complex ligt op de hoek van de Hoge Ham met de Gasthuisstraat op een groot rechthoekig terrein. Het kerkgebouw is gewijd aan de Heilige Laurentius en ligt in het midden van het terrein. Dit object domineert de groep door haar omvang. Het standbeeld, een Heilig Hartbeeld is meer naar de hoeken van beide straten geschoven. De pastorie, links van de kerk, voegt zich in het straatbeeld van de bebouwing aan de Hoge Ham.

Waardering.

Het gebouwencomplex is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als uitdrukking van de geestelijke ontwikkeling van het katholicisme in het Interbellum en als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de centraalbouw als concept om het volk meer bij de eredienst te betrekken. Het complex heeft architectuurhistorische waarde wegens vormgeving en constructie van met name de in baksteen en beton uitgevoerde koepel, de bebouwing neemt een belangrijke plaats in in het oeuvre van de architecten als compleet en afgewogen voorbeeld van een in baksteen en beton uitgevoerde centraalbouw. Het geheel heeft ensemblewaarde als onderdeel van de langgerekte lintbebouwde kern van Dongen. Het is gaaf bewaard gebleven.

Monumentnummer*: 517190

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 mei 2002
Kadaster deel/nr: 13583/6

Complexnummer

517189

Complexnaam

Parochie Laurentius

*Woonplaats**

Dongen

*Gemeente**

Dongen

*Provincie**

Noord-Brabant

*Straat**

Gasthuisstraat

*Nr**

1

*Toev.**

*Postcode**

5104 HP

*Woonplaats**

Dongen

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Dongen

*Sectie**

I

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

2234

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding.

Rooms Katholieke Laurentiuskerk, gebouwd naar ontwerp van Jos en Pierre Cuypers in 1920-21 in een Expressionistische stijl. De torengevel is niet volgens het oorspronkelijk ontwerp uitgevoerd.

Omschrijving.

Rijk gedetailleerde bakstenen centraalbouw op een achthoekige plattegrond onder een koepel met een iets gebogen achthoekig tentdak, gedekt met verbeterde hollandse pannen. Boven op de koepel staat een twaalfhoekige lantaarn met spits. De detaillering is volledig in baksteenvormen uitgevoerd en toont Expressionistische vormen onder meer in de wijze waarop ramen met keperbogen zijn afgedekt en de lisenen en sierranden in baksteen zijn geprofileerd. Het centrale achtkant heeft uitwendig vlakke muren met hoeklisenen en vijfdelige ramen in de schuine vlakken boven de kapellen. Tegen de zijden van de centraalbouw zijn transepten, schiptravee, koortravee, kapellen en nevenruimten gegroepeerd. Aan de noord-oostkant (Hoge Ham) is een hoge rechthoekige schiptravee onder zadeldak gebouwd, geflankeerd door potloodtorentjes. In een rondboogportiek, in het midden van deze aanbouw ligt een rechthoekige deur. Erboven is een gebogen luifel aangebracht. Aan beide zijden van de centraalbouw sluiten ondiepe, rechtgesloten transeptarmen onder zadeldak aan. Tegen de achterkant (zuid-west zijde) is een veelhoekig koor gebouwd. In de oksels van koepel en transept, schip en koor zijn kapellen met driezijdige sluitingen en nevenruimten gebouwd. Deze bouwmassa's zijn van platte daken en tentdaken voorzien. De gevels zijn verfraaid met bakstenen lisenen en expressionistisch reliëf in baksteen. De ramen zijn in groepen van twee, drie of vijf

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

geplaatst, gevuld met glas-in-lood en hebben gemetselde keperbogen. In het interieur een grote koepelruimte. Acht pijlers ondersteunen de schermkoepel. Deze bestaat uit acht segmenten met bakstenen graten, die opgaan vanuit acht zware bakstenen pijlers. De glazen lantaarn bovenin rust op een bakstenen ring. Boven de bogen naar schip, koor en transept blinde muurvlakken, boven de bogen naar de diagonale okselkapellen een nissenreeks en lichtbeukramen. De op de koepel aansluitende ruimten hebben kruisgraatgewelven en absiden met halfkoepels.

Tot de inventaris behoren diverse stukken uit de bouwtijd: beeldhouwde altaarwanden, schilderijen op de sluitmuren van koor en zijkapellen, gedeeltelijk vervaardigd door J. Collette, uit het atelier Cuypers in de jaren 1929 en 1949.

Ramen van Max Weiss, orgel van W. Rütter uit Kevelaer (1882).

De absisschildering bestaat uit een lambrizing met sjabloonmotieven waarin profetennamen en werd uitgevoerd door het atelier Cuypers. Hierboven bevinden zich de schilderijen welke Collette in opdracht van het atelier Cuypers uitvoerde en in 1949 herstelde en wijzigde. Onder het visioen van het Apocalyptisch lam met de vier dieren, wierokende engelen, de 12 apostelen, Maria en Johannes de Doper met aanbiddenden bevindt zich een aantal heiligenfiguren: Catharina, Gertrudis, Barbara, Brigida, Elisabeth, Theresia, Helena, Margaretha Maria Alacoque, een engel, Antonius van Padua, Cornelis, Gerardus Majella, Willibrordus, Aloysius, Crispinus, Vincentius en Leonardus van Veghel. In de koepel vier evangelisten.

Waardering.

De kerk is onderdeel van een gebouwencomplex van algemeen belang. Het geheel heeft cultuurhistorisch belang als uitdrukking van de geestelijke ontwikkeling van het katholicisme in het Interbellum en als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de centraalbouw als concept om het volk meer bij de eredienst te betrekken. Het complex heeft architectuurhistorische waarde wegens vormgeving en constructie van met name de in baksteen en beton uitgevoerde koepel, de bebouwing neemt een belangrijke plaats in in het oeuvre van de architecten als compleet en afgewogen voorbeeld van een in baksteen en beton uitgevoerde centraalbouw en is tevens van belang vanwege de inventaris en de muurschilderingen van J. Collette. Het geheel heeft ensemblewaarde als onderdeel van de langgerekte lintbebouwde kern van Dongen. Het is gaaf bewaard gebleven.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Kerkelijke dienstwoning

Functie

Kerk

Pastorie(F)

Monumentnummer*: 517191

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 mei 2002
Kadaster deel/nr: 13583/6

<i>Complexnummer</i>			<i>Complexnaam</i>			
517189			Parochie Laurentius			
<i>Woonplaats*</i>		<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>			
Dongen		Dongen	Noord-Brabant			
<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Gasthuisstraat	1		5104 HP	Dongen	Bij	Kerk/pastorie
<i>Kadastrale gemeente*</i>		<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>	
Dongen		I			2234	

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding.

Het STANDBEELD van het H. Hart is in 1922 geplaatst.

Omschrijving.

Het natuurstenen beeld bestaat uit een achtkantige bakstenen sokkel. De sokkel heeft een witte kunststenen voet en kapiteel. In de kunststeen zijn decoratieve randen aangebracht.

Inscripties "REX/SUM EGO/ANNO DOMINI 1922" en "HULDE V. DONGEN/A:H.H:HART" bevinden zich in de rand van het kapiteel. Op een bolvormige voet staat de Christusfiguur.

Waardering.

Het beeld maakt deel uit van een gebouwencomplex van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als uitdrukking van de geestelijke ontwikkeling van het katholicisme in het Interbellum. Het beeld heeft kunsthistorische waarde wegens de vormgeving. Het geheel heeft ensemblewaarde als onderdeel van de langgerekte lintbebouwde kern van Dongen. Het beeld heeft ensemblewaarde als essentieel onderdeel van het geheel en is gaaf bewaard gebleven.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Voorwerpen op pleinen en dergelijke	Gedenkteken(D)	Gedenkteken(D6)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 525733

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 mei 2002
Kadaster deel/nr: 13583/6

Complexnummer

517189

Complexnaam

Parochie Laurentius

*Woonplaats**

Dongen

*Gemeente**

Dongen

*Provincie**

Noord-Brabant

*Straat**

Gasthuisstraat

*Nr**

1

*Toev.**

*Postcode**

5104 HP

*Woonplaats**

Dongen

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Dongen

*Sectie**

I

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

2234

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding.

De PASTORIE werd in 1920 gebouwd naar ontwerp van Jos en Pierre Cuypers in een eenvoudige Traditionalistische bouwtrant.

Omschrijving.

Tweelaags bakstenen pand op een rechthoekige plattegrond onder schilddak. Het dak heeft een overstek en is gedekt met Hollandse pannen. De voorgevel heeft een brede ingang onder een luifel. Tegen de zijkanten van de deur zijn staande glas-in-loodramen aangebracht. Ervoor bevindt zich een natuurstenen stoep met trapje. Links van de deur bevinden zich zowel op de begane grond als op de verdieping grote ramen met middenstijl. De bovenlichten zijn gevuld met glas-in-lood. De ramen op de begane grond zijn voorzien van houten rolluiken. Rechts in de voorgevel bevinden zich driedelige ramen waarbij de bovenlichten met glas-in-lood zijn gevuld. Op de begane grond is dit raam voorzien van rolluiken, op de verdieping is hetzelfde raam zonder rolluiken gemaakt. In het midden van het dakvlak bevindt zich een brede dakkapel in een grote betimmerde topgevel. De zijgevel bevat ramen van eenzelfde vormgeving als die in de voorgevel. Enlaags aanbouw onder plat dak.

In de voortuin een gemetselde L-vormige voet met vlaggenstok.

Waardering.

De pastorie behoort tot een gebouwencomplex van algemeen belang. Het geheel heeft cultuurhistorisch belang als

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

uitdrukking van de geestelijke ontwikkeling van het katholicisme in het Interbellum. Het complex heeft architectuurhistorische waarde wegens de vormgeving en neemt een belangrijke plaats in in het oeuvre van de architecten. Het geheel heeft ensemblewaarde als onderdeel van de langgerekte lintbebouwde kern van Dongen. Het is gaaf bewaard gebleven.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerkelijke dienstwoning

Functie

Pastorie(F)